

- Εικ. 1 **Guillaume-Henry DUFOUR – Ένας απόφοιτος της Πολυτεχνικής Σχολής Παρισίων αποσπασμένος στην Κέρκυρα (1810-1814)**
- Εικ.2 Ο DUFOUR είναι ένας από τους σπάνιους γάλλους αξιωματικούς που έχει αφήσει πολλές λεπτομέρειες για τη ζωή του στην Κέρκυρα στη διάρκεια της 1^{ης} Γαλλικής Αυτοκρατορίας, χάρις στις επιστολές που έστειλε στην οικογένειά του και στην έκδοση, το 1914, των νεανικών του αναμνήσεων αλλά, ιδίως, χάρις στην καταγραφή της στρατιωτικής του θητείας που φυλάσσεται στα αρχεία της Υπάτης Αρμοστείας της Λεγεώνας της Τιμής (φάκελος LH/833/60).
- Εικ 3 Ο Guillaume-Henry DUFOUR γεννήθηκε στις 25 Σεπτεμβρίου 1787 στη Γερμανία, στην Κωνσταντία, όπου οι γονείς του, πολίτες της Γενεύης με ισχυρές δημοκρατικές πεποιθήσεις εμπνευσμένες από τον Jean-Jacques ROUSSEAU, είχαν προσφύγει από το 1782 για να γλυτώσουν τις αντιδράσεις των αριστοκρατικών. Η οικογένεια θα επιστρέψει στη Γενεύη με το επαναστατικό κύμα του 1789.
- Εικ.4 Σε ηλικία 11 ετών, στη συνέχεια της ενσωμάτωσης, στις 25 Αυγούστου 1798, της Δημοκρατίας της Γενεύης στη Γαλλική Δημοκρατία και της δημιουργίας της Επαρχίας της Γενεύης, ο DUFOUR έλαβε την ιδιότητα του «αυτόχθονα Γάλλου». Με αυτή την ιδιότητα θα ακολουθήσει τις κλασικές σπουδές μιας παιδείας κοσμικής, δωρεάν και υποχρεωτικής.
- Εικ.5 Η αριστεία του στα σχολικά αποτελέσματα επέτρεψε στον DUFOUR να εισαχθεί το 1807, σε ηλικία 20 ετών, στην Αυτοκρατορική Πολυτεχνική Σχολή, με έδρα από το 1894 στη Λατινική συνοικία [*Quarter Latin*] των Παρισίων, στα κτίρια του παλαιού Κολλεγίου της Ναβάρρας [*εποχής Ερρίκου του 4^{ου}*]. Πρόκειται για μια στρατιωτική σχολή στην οποία οι κανονισμοί και οι πρακτικές του γαλλικού στρατού συμπλήρωναν το επιστημονικό και τεχνικό πρόγραμμα σπουδών. Εισήχθη στις 18 Σεπτεμβρίου 1807 140^{ος} επί 144.
- Εικ.6 Αποφοιτεί 5^{ος} στην τάξη του, την 1^η Σεπτεμβρίου 1809, «μετά τιμής» όπως το είχε υποσχεθεί στον εαυτό του. Συμπληρώνοντας την εκπαίδευσή του οδηγείται προς τη Σχολή Εφαρμογών του Πυροβολικού και του Μηχανικού στο Μέτζ. Αποφοιτά ένα χρόνο αργότερα και αποστέλλεται στην Κέρκυρα. Αλλά γιατί στην Κέρκυρα;

- Εικ.7 Όλα ξεκινούν το 1797. Μετά την πτώση της Ενετικής Δημοκρατίας υπό την πίεση του Ναπολέοντα Βοναπάρτη, η συνθήκη του Campo-Formio (18 Οκτωβρίου 1797) αποδίδει στην Γαλλική Δημοκρατία την πλήρη ιδιοκτησία των Ιονίων Νήσων., οι οποίες καθίστανται γαλλικές επαρχίες.
- Εικ.8 Αλλά η κατάκτηση των Ιονίων Νήσων από ρώσο-τουρκικό στόλο υπό τη διοίκηση του ναυάρχου Ουζακώφ (1744-1817) και η παράδοση της Κέρκυρας την 3^η Μαρτίου 1799, οδηγεί στην ίδρυση, την 2^α Απριλίου 1800, της Επτανήσου Πολιτείας υπό την προστασία της Ρωσικής Αυτοκρατορίας.
- Εικ.9 Επτά χρόνια αργότερα, μετά την ήττα στο Friedland, η συνθήκη του Tilsit (7 Ιουλίου 1807) φέρνει την Επτάνησο Πολιτεία στη γαλλική σφαίρα επιρροής με νέο της προστάτη την Γαλλική Αυτοκρατορία. Για τον Ναπολέοντα τον 1^ο, η απόκτηση της Κέρκυρας έχει κεντρική σημασία για τον έλεγχο της Αδριατικής, μια «γαλλική, πλέον, λίμνη» και της αφιέρωσε πολύ μεγάλα ποσά και την αφρόκρεμα των στρατιωτικών του τεχνικών, εγκαθιστώντας μια φρουρά 13.000 ανδρών. Η αποστολή του DUFOR εντάσσεται σε αυτή την τακτική.
- Εικ.10 « Η υπουργική εντολή απαιτούσε την άμεση άφιξη». Όστε ο DUFOR αναχώρησε από το Metz στις αρχές Σεπτεμβρίου 1810, σταμάτησε στη Γενεύη για να δει την οικογένειά του και, μέσω του περάσματος του Simplon, κατέβηκε προς το Μιλάνο, τη Ρώμη, όπου προς μεγάλη του λύπη δεν έμεινε παρά δυο μέρες, τη διάσχιση της Απουλίας και τέλος στο Ότραντο όπου περίμενε καμιά δεκαριά μέρες διαθέσιμο πλοίο για να διασχίσει τον πορθμό.
- Εικ.11 *«Την επομένη, μέρα των Χριστουγέννων, φτάσαμε προς το βράδυ στο λιμάνι της Κέρκυρας. Απόλυτη νηνεμία πήρε τη θέση σφοδρού ανέμου. Χρειάστηκε η βοήθεια των κουπών για να φτάσουμε. Βρισκόμαστε σε μια μικρή κανονιοφόρο με πανιά και κωπηλάτες. Δεν χρησιμοποιούνταν μεγαλύτερα πλοία, για να κρυβόμαστε καλύτερα και να αποφεύγουμε να μας κυνηγούν οι Άγγλοι»*

- Εικ.12 Διότι ο αγγλικός στόλος είχε τον έλεγχο των θαλασσών γύρω από την Κέρκυρα. Αμέσως μετά την υπογραφή της συνθήκης του Tilsit, οι Άγγλοι είχαν προγραμματίσει την κατάκτηση των Ιονίων Νήσων. Ελάχιστα ή άσχημα οχυρωμένες, έπεσαν η μία μετά την άλλη: Ιθάκη, Ζάκυνθος, και Κεφαλονιά στις αρχές Οκτωβρίου 1809, Λευκάδα στις 16 Απριλίου 1801. Η Κέρκυρα και η Πάργα (στην απέναντι στεριά) βρέθηκαν έκτοτε σε ναυτικό αποκλεισμό.
- Εικ.13 Υπηρετώντας από την 28^η Μαρτίου 1808 ως Κυβερνήτης των Ιονίων Νήσων, ο στρατηγός Francois Xavier DONZELOT (1761-1843) ήταν μια προσωπικότητα που έχαιρε μεγάλης εκτίμησης, τόσο από τους υφισταμένους του όσο και από τον λαό της Κέρκυρας (που τον τίμησε δίνοντας το όνομα του σε ένα δρόμο).
- Εικ.14 Ιεραρχικά προϊστάμενος του DUFOUR ήταν ο συνταγματάρχης Marie Etienne Francois Henri BAUDRAND (1174-1848), διοικητής των οχυρώσεων των Ιονίων Νήσων. *«Ήταν ένας έκτακτος στρατιωτικός, στο πρόσωπο του οποίου είχα την ευτυχία να βρω έναν φωτισμένο καθοδηγητή και, στη συνέχεια, έναν αφοσιωμένο φίλο. Υπήρξε για μένα πολύ ευτυχές γεγονός το να έχω τα πρώτα βήματα της σταδιοδρομίας μου υπό τις διαταγές ενός τέτοιου αρχηγού. Μου έλεγε συχνά: «Δεν αρκεί να είσαι καλός αξιωματικός του Μηχανικού, οφείλεις επί πλέον να γνωρίσεις τις άλλες υπηρεσίες, να μάθεις να διοικείς τους άνδρες σου και να είσαι, τέλος, ένας αληθινός πολεμιστής». Έκανα κάθε προσπάθεια να επωφεληθώ των μαθημάτων και του παραδείγματός του.»*
- Εικ.15 Με την άφιξή του στην Κέρκυρα ο DUFOUR αναλαμβάνει τη διοίκηση μιας διμοιρίας σκαπανέων με το βαθμό του ανθυπολοχαγού.
- Εικ.16 Η προαγωγή του υπήρξε ραγδαία: *«Έφτασα αρκετά γρήγορα στο βαθμό του λοχαγού και από αυτή τη στιγμή βρίσκομαι άνετα οικονομικά,. Ο συνταγματάρχης μου ανέθεσε τη διοίκηση ενός πολυάριθμου λόχου σκαπανέων, για να αποκτήσω εμπειρία με τους άνδρες μου», όπως έλεγε. Μου προσέθεσε την επιμελητεία μιας ομάδας του Μηχανικού. Και δεν σταμάτησα να καλύπτω κοντά του τις συνήθειες αρμοδιότητες επιτελικού αξιωματικού. Με όλα αυτά, είχα την ευτυχία να ξεφύγω λίγο από την ατραπό του αξιωματικού που δεν έχει γνώσεις παρά στην ειδικότητα του όπλου του. Μου άρεσε η ασχολία με την τακτική και την κινήσεων των μονάδων. Κάθε Κυριακή ο μεγάλος μου λόχος, χωρισμένος σε τέσσερις διμοιρίες, ασχολείτο με ασκήσεις τάγματος».*

Εικ.17 Οι ασχολίες του DUFOR ήταν ποικίλες. Μια από τις σπουδαιότερες υπήρξε η χαρτογράφηση των οχυρώσεων της πόλης. *«Η πρώτη αποτύπωση με ισοϋψείς καμπύλες που έγινε ποτέ ξεκίνησε από την Κέρκυρα, Όλοι μας εργαστήκαμε σε αυτήν. Σχεδίασα ένα χάρτη σε μεγάλη κλίμακα, με όλες τις οχυρές θέσεις των οποίων διακρινόταν η μορφή.»*

Εικ.18 Ο DUFOR συμμετείχε επίσης, με την ιδιότητα του αξιωματικού του Μηχανικού, στις πρώτες αρχαιολογικές ανασκαφές που έγιναν στην Κέρκυρα. Αυτές επέτρεψαν την ανακάλυψη των ερειπίων του ναού της Αρτέμιδος. *«Ανασκαφές, που έγιναν για τις οχυρώσεις, οδήγησαν σε ενδιαφέρουσες ανακαλύψεις. Ήταν και κάποιος αξιωματικός της χωροφυλακής που διέδιδε πως είχε βρεθεί ένα θαυμάσιο μετάλλιο με την εικόνα ενός ταύρου.»*

Εικ.19 Τέλος, είναι λογικό να σκεπτόμαστε πως ο DUFOR, μολονότι δεν τα παρακολουθούσε εντατικά, υπήρξε ασφαλώς ακροατής σε μαθήματα που δίδασκαν πολλοί λέκτορες της Ιονίου Ακαδημίας που ιδρύθηκε με την άφιξη των Γάλλων, το 1807. Πόσο μάλλον που ο BAUDRAN υπήρξε ο Πρόεδρος της και ότι οι λοχαγοί AUGOYAT (1783-1864) και Charles DUPIN (1784-1873) ήταν οι βασικότεροι καθηγητές.

Εικ.20. Οι υπηρεσιακές υποχρεώσεις δεν απέκλειαν τις διασκεδάσεις. *“Ήμουν εξοικειωμένος με το χορό και, χωρίς να μου πολυαρέσει, συμμετείχα για λόγους συναδελφικής αλληλεγγύης, ώστε το Μηχανικό να εκπροσωπείται στις χοροεσπερίδες του Κυβερνήτη. Είμαστε τέσσερις αξιωματικοί (Μηχανικού, Πυροβολικού, Ναυτικού, Επιτελείου) που κάναμε με ενθουσιασμό τις χορευτικές κινήσεις».*

Εικ.21 *«Μια βραδιά που είμαστε λίγο ξαναμμένοι μετά ένα δείπνο στη φρεγάτα «La Pomone», σχηματίζαμε μια αλυσίδα αξιωματικών των λεγομένων σοφών όπλων (πυροβολικού, ναυτικού, μηχανικού) και, μετά μια βόλτα στη Σπιανάδα, η αλυσίδα, χωρίς να διασπαστεί, προχώρησε σε ένα δρόμο που οδηγούσε στο θέατρο. Μπήκαμε έτσι ,ή μάλλον ορμήσαμε κρατώντας πάντα τα χέρια και με το καπέλο στα πλάϊ [ναυτικός όρος]. Θερμά χειροκροτήματα από τους άλλους αξιωματικούς που βρισκόταν πολυπληθείς στο θέατρο εκείνη την ημέρα. Ώστε θρίαμβος από τη μια πλευρά, κέρδος από την άλλη, γιατί δεν τόλμησαν να μας ζητήσουν εισιτήριο αλλά και δεν σκεπτόμαστε καν να το πληρώσουμε».*

Εικ.22 Στις 11 Ιουνίου 1813, ο DUFOR και ο BAUDRAN μετέβησαν στην Πάργα για να επιθεωρήσουν τις οχυρώσεις. Στην επιστροφή προς την Κέρκυρα, έπεσαν σε ενέδρα του αγγλικού στόλου και οι δυο τους

αιχμαλωτίστηκαν. Αν ο DUFOUR, βαριά πληγωμένος, παραδόθηκε στους Γάλλους, ο BAUDRAN θα τελειώσει τον πόλεμο στη Μάλτα και το Παλέρμο.

Εικ.23 Ο DUFOUR στον BAUDRAN: *«Έχετε πολύ δίκιο να ζηλεύετε την τύχη μου, θλίβεστε στην αιχμαλωσία ενόσω είμαι στην Κέρκυρα και σχεδόν ιατρεμένος. Υπέφερα πολύ, είναι αλήθεια, αλλά λιγότερο από τα εγκαύματά μου παρά από το ότι δεν μπόρεσα να σας υπερασπίσω....»*

Εικ.24 *«Προς το τέλος αυτής της χρονιάς (1813) και στις αρχές της επόμενης, ο αποκλεισμός έγινε πολύ εντονότερος. Στερούμαστε νέων, δεν λαμβάναμε πια τους μισθούς μας. Υποχρεωμένοι να επιβιώνουμε από τα υπόλοιπα των αποθηκών τροφίμων, καλλιεργήσαμε τους κήπους τους οποίους οι ιδιοκτήτες είχαν εγκαταλείψει και αναθρέψαμε πουλερικά. Δεν βλέπαμε πια (στο τραπέζι μας) παρά το ψωμί του στρατού, παστό μπακαλιάρο και λίγα λαχανικά.»*

Εικ.25 Στις 24 Απριλίου 1814, μετά την καταστροφική επιχείρηση της Ρωσίας, ο Ναπολέων παραιτείται του θρόνου: είναι ο «αποχαιρετισμός του Fontainebleau». Η συνθήκη των Παρισίων της 30^{ης} Μαΐου 1814 με την υπογραφή των νέων βασιλικών αρχών της Γαλλίας, προβλέπει την μεταβίβαση της προστασίας της Επτανήσου Πολιτείας από τη Γαλλία στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Εικ.26 *«Από τότε που οι υποθέσεις μας πήγαιναν άσχημα στη Γαλλία, οι Άγγλοι δεν μας αφήνουν πλέον τίποτε να αγνοούμε. Και όταν η λευκή σημαία (των Βουρβώνων) κυμάτισε στο Παρίσι, βιάστηκαν να μας το ανακοινώσουν με την προτροπή να κάνουμε το ίδιο. Αλλά θελήσαμε να αναμείνουμε για αυτό διαταγές της νέας κυβέρνησης». Πράγματι, από τη 1^η Μαΐου 1814, ένας Άγγλος διαπραγματευτής απεσταλμένος από τον υποναύαρχο Sir John GORE (1772-1836), απαιτεί από τον DONZELOT να του παραδώσει την Κέρκυρα!*

Εικ.27 Αλλά οι δισταγμοί του DONZELOT στο προκείμενο έφεραν το στράτευμα στα πρόθυρα της εξέγερσης. Έγιναν διαβουλεύσεις μεταξύ των αξιωματικών στη Σπιανάδα ή στο καφενείο «Michaele», που αποφάσισαν να στείλουν τέσσερις εκπροσώπους στον Κυβερνήτη, μεταξύ των οποίων ο DUFOUR. *«Θα συμβάλω, εγώ ο τρίτος, σε σοβαρές προτροπές προς τον στρατηγό DONZELOT να κρατήσει για ένα ακόμα δεκαπενθήμερο τη σημαία της Δημοκρατίας και της Αυτοκρατορίας...»*. Όπερ και έγινε.

Εικ.28 «... ως τη στιγμή που ένα μπρίκι με αναρτημένη στην πρύμνη τη βασιλική σημαία, στην πλήρη την τρίχρωμη της Αυτοκρατορίας και στο μεγάλο κατάρτι τη λευκή των ....., μας έφερε την αναμενόμενη διαταγή, να παραδώσουμε στους Άγγλους τα φρούρια και όλο το πολεμικό υλικό, καθώς και όλο το υλικό τροφοδοσίας. Ήταν μια τεράστια θυσία που έπρεπε ωστόσο να εκτελεστεί, όσο και αν μας κόστιζε». Η διαταγή αυτή δόθηκε από τον στρατηγό Louis Jacques Francois BOULNOIS (1773-1833) την 3^η Ιουνίου 1814. Η τρίχρωμη σημαία υπεστάλη στις 6 Ιουνίου και αντικαταστάθηκε από τη λευκή της βασιλείας...

Εικ.29 « Ένας γαλλικός στόλος, υπό τη διοίκηση του ναυάρχου COSMAO, ήλθε να παραλάβει τη φρουρά για την επιστροφή στη Γαλλία. Για μερικές μέρες όλα βρέθηκαν σε διαρκή κίνηση για τις προετοιμασίες. Οι άνδρες μας έλαβαν εξαιρετικές διανομές, ιδίως κρασιού. Ήταν ανάλογες μειώσεις για τους «εχθρούς φίλους μας».»

Εικ.30 Στις 21 Ιουνίου, αναρτήθηκε σε όλη την πόλη προκήρυξη του στρατηγού BOULNOIS «προς τους κατοίκους της Κέρκυρας».

Εικ.31 «Είμαστε χίλιοι εξακόσιοι στη ναυαρχίδα “Le Sceptre”, των ογδόντα κανονιών. Το βράδυ μιας ωραίας μέρας (28 Ιουνίου), όλα μας τα πλοία άνοιξαν τα πανιά τους και, ωθούμενα από ελαφρό άνεμο, απομακρύνθηκαν από την πόλη αυτή που τόσο λυπούμαστε αφήνοντάς την, αφού τη είχαμε καταραστεί πολλές φορές όσο την κατοικούσαμε. Η στρατιωτική μπάντα παιάνιζε. Τα κανόνια μας απαντούσαν στα αγγλικά. Ήταν ένα θαυμάσιο θέαμα, αλλά πολύ λυπηρό.»

Εικ.32 Ο DUFOUR αποβιβάστηκε στη Μασσαλία και κατευθύνθηκε στη Grenoble με τη μονάδα του. Επανήλθε σε ενεργό υπηρεσία κατά την περίοδο «των Εκατό Ημερών», συμβάλλοντας στην άμυνα της Λυών. Αποστρατευμένος επιτέλους από τις γαλλικές βασιλικές αρχές, επέστρεψε στη Γενεύη της οποίας πήρε πάλι την υπηκοότητα που είχε χάσει πριν από 17 χρόνια. Αλλά παρέμεινε πάντα πιστός στην υπηρεσία του ως Γάλλου αξιωματικού, υπερήφανος για την Λεγεώνα της Τιμής και υπόχρεος για την εκπαίδευση που είχε λάβει στη Γαλλία και την Κέρκυρα.

